

Związkowe **abc**

Zadania związków zawodowych

Czas pracy

Nauczyciele

Oprac. K.Lisowski

Czas pracy nauczycieli

Informacje ogólne

art. 42 KN

W ramach 40-godzinnego tygodnia pracy nauczyciel obowiązany jest realizować:

- zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz,
- inne czynności i zajęcia wynikające z zadań statutowych szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć opiekuńczych i wychowawczych wynikających z potrzeb i zainteresowań uczniów (np. prowadzenie kół zainteresowań, wycieczki, sprawdzanie prac pisemnych uczniów, wywiadówki, posiedzenia rady pedagogicznej);
- zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Art. 42 ust.2 KN

Czas pracy nauczycieli

Informacje ogólne

art. 42 KN

Zapis, że nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze obowiązuje 40-godzinny tydzień pracy **nie oznacza**, że nauczyciel zobowiązany jest przebywać w szkole przez 40 godzin tygodniowo.

Niektóre czynności, należące do obowiązków nauczyciela, nauczyciel może wykonywać poza szkołą (np. w domu) i są to czynności nieewidencjonowane przez pracodawcę.

Dotyczy to przede wszystkim zajęć i czynności związanych z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Czas pracy nauczycieli

Ewidencja czasu pracy

art. 42 KN

Ewidencja czasu pracy

Art. 42 ust. 7a KN

Ewidencji w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć podlegają wyłącznie zajęcia i czynności dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz.

Zatem ewidencjonowane są tylko zajęcia realizowane w ramach obowiązkowego pensum zajęć (art. 42 ust. 2 pkt 1 KN).

Czas pracy nauczycieli

5 dniowy
tydzień pracy

art. 42 KN

Pięciodniowy tydzień pracy

Art. 42c ust. 1 KN

Nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć obowiązuje **pięciodniowy tydzień pracy**.

Jednostka systemu oświaty w zależności od potrzeb może realizować zajęcia dydaktyczne przez siedem dni w tygodniu – jednak nie ma to jednak wpływu na zasadę, że nauczycielski tydzień pracy zawsze wynosi **pięć dni**.

Większość szkół posiada organizację pracy w zakresie realizacji zajęć dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczych przez pięć dni, od poniedziałku do piątku.

Czas pracy nauczycieli-

5 dniowy
tydzień pracy

art. 42 KN

Pięciodniowy tydzień pracy

Dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach pracujących od poniedziałku do piątku **sobota jest dniem wolnym od pracy.**

Jeżeli więc święto przypada w sobotę, która jest dla nauczycieli dniem wolnym od pracy, nie występuje konieczność udzielenia dodatkowego dnia wolnego od pracy, na podstawie art. 130 § 2 k.p.

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465 ze zm.)

Czas pracy nauczycieli

5 dniowy
tydzień pracy

art. 42 KN

Pięciodniowy tydzień pracy

Art. 42c ust. 2 KN

W szkołach, w których praca odbywa się we wszystkie dni tygodnia, nauczyciel korzysta co najmniej **raz na dwa tygodnie z dwu kolejnych dni wolnych od pracy, z których jeden musi przypadać w niedzielę.**

Nie dotyczy to jednak nauczyciela pracującego w systemie kształcenia zaocznego.

Czas pracy nauczycieli

Brak dobowej normy czasu pracy

art. 42 KN

Brak dobowej normy czasu pracy

W treści art. 42 KN, określono jedynie tygodniową normę czasu nauczycieli (do 40 godzin tygodniowo – art. 42 ust. 1 KN), ale jednocześnie nie określono dobowej normy czasu nauczyciela.

Karta Nauczyciela nie zawiera także regulacji dotyczących okresów rozliczeniowych czasu pracy, pozostając na ogólnym stwierdzeniu, że czas pracy rozliczany jest tygodniowo.

Czas pracy nauczycieli

Brak dobowej normy czasu pracy

art. 42 KN

Brak dobowej normy czasu pracy

Regulacje pragmatyki nauczycielskiej stanowią zamkniętą całość i z tego względu odesłanie z art. 91c ust. 1 KN do art. 29 § 3 pkt 1 k.p., nie znajduje tutaj zastosowania.

Wynika to z tego, że na gruncie Kodeksu pracy 8-godzinna dobową normą czasu jest ewidencjonowana w całości, zaś na gruncie nauczycielskich stosunków pracy, ewidencjonowaniu podlega jedynie obowiązkowe pensum nauczyciela (art. 42 ust. 7a KN w zw. z ust. 3 KN).

Czas pracy nauczycieli

Brak dobowej normy czasu pracy

art. 42 KN

Brak dobowej normy czasu pracy

Zatem jedyną normą jaka ma zastosowanie to dyspozycja art. 42 ust. 1 KN stwierdzająca, że tygodniowa norma czasu pracy nie może przekroczyć 40 godzin.

Tak więc nauczyciel może być zobowiązany do pracy w wymiarze przekraczającym dziennie 8 godzin, ale jednocześnie pracodawca musi zagwarantować nauczycielowi ustawowy okres odpoczynku – dobowy i tygodniowy.

Czas pracy nauczycieli

Okresy odpoczynku

art. 132 i 133 k.p.

Okresy odpoczynku

Art. 132 § 1 k.p. - **dobowo co najmniej 11 godzin** nieprzerwanego odpoczynku.

Art. 133 § 1 k.p. - **tygodniowo co najmniej 35 godzin** nieprzerwanego odpoczynku.

Zasada ta dotyczy także nauczycieli, ponieważ regulacje pragmatyki nauczycielskiej nie określają kwestii okresów odpoczynku pracowniczego, dlatego w tym zakresie zastosowanie mają przepisy Kodeksu pracy (w zw. z art. 5 k.p. i art. 91c ust. 1 KN)

Czas pracy nauczycieli

Okresy odpoczynku

art. 132 i 133 k.p.

Okresy odpoczynku

Pracownik nie może skutecznie zrzec się prawa do obligatoryjnego okresu odpoczynku zagwarantowanego w art. 132 § 1 i art. 133 § 1 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., III PK 32/10 (LEX nr 1375430)).

W związku z tym niezależnie od oświadczeń składanych przez nauczyciela, pracodawca musi zorganizować harmonogram pracy nauczyciela w taki sposób, aby zachowana była norma zobowiązująca do zachowania 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego pracownika.

Zgodnie z treścią art. 281 § 1 pkt 5 k.p. kto, będąc pracodawcą lub działając w jego imieniu narusza przepisy o czasie pracy podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

Czas pracy nauczycieli

Regulamin (uchwała) samorządowa

Art. 42 ust. 7 KN

Regulamin (uchwała) samorządowa

Art. 42 ust. 7 KN - organ prowadzący szkołę lub placówkę określa w uchwale:

- zasady rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego;
- zasady udzielania i rozmiar obniżek w realizacji pensum dla nauczycieli wykonujących funkcje kierownicze, oraz przyznaje tym nauczycielom zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć.

Czas pracy nauczycieli

Regulamin (uchwała) samorządowa

Art. 42 ust. 7 KN

Regulamin (uchwała) samorządowa

Art. 42 ust. 7 KN - organ prowadzący szkołę lub placówkę określa w uchwale:

- tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć:
- nauczycieli szkół niewymienionych w art. 42 ust. 3 KN,
- nauczycieli szkół, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1a,
- nauczycieli prowadzących kształcenie w formie zaocznej,
- nauczycieli kolegiów pracowników służb społecznych,
- nauczycieli kształcenia na odległość,
- bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych
- zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość,
- pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych - wymiar ten nie może przekraczać 22 godzin,
- nauczycieli przedszkoli i innych placówek przedszkolnych pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze - wymiar ten nie może przekraczać 25 godzin,
- nauczycieli praktycznej nauki zawodu we wszystkich typach szkół i na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, z tym że wymiar ten nie może przekraczać 20 godzin.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Art. 19 ust. 2 u.z.z. - obowiązek po stronie organów samorządu terytorialnego odnośnie przedstawiania związkom zawodowym do zaopiniowania założeń albo projektów aktów prawnych.

Art. 19 ust. 1 u.z.z. - opiniowaniu podlegają akty normatywne w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych.

Art. 19 ust. 2 u.z.z. - uprawnienie to ma organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych.

- Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. *o związkach zawodowych* (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 854 ze zm.)

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Uprawnienie to może mieć także organizacja członkowska wchodząca w skład organizacji związkowej reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, na podstawie stosownego upoważnienia (np. od OPZZ dla wskazanego ogniwa ZNP).

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Obowiązek zasięgnięcia przez organy samorządu terytorialnego opinii odpowiednich władz statutowych dotyczy założeń lub projektów aktów wykonawczych do ustaw podejmowanych przez organy samorządu terytorialnego w wykonaniu szczegółowej delegacji ustawowej, jeżeli treść tych aktów odnosi się wprost do przedmiotu działalności związków zawodowych.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 26.06.2012 r., IV SA/Wr 729/11, LEX nr 1230726.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Organy władzy i administracji państwowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych do odpowiednich władz statutowych związku, czyli do tych, które na podstawie statutu lub decyzji właściwych władz związkowych mają uprawnienia do wypowiedzania się w imieniu związku zawodowego.

Złożenie opinii następuje w terminie nie krótszym niż 30 dni.

Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Skrócenie terminu wymaga szczególnego uzasadnienia.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Bieg terminu na przedstawienie opinii liczy się od następnego dnia roboczego, z wyłączeniem soboty, następującego po dniu przekazania założeń albo projektu wraz z informacją określającą termin przedstawienia opinii.

Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Projekt uchwały wraz z informacją określającą termin przedstawienia opinii, organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego przekazują na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Opinia związku jest przesyłana na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez organ władzy lub administracji rządowej albo organ samorządu terytorialnego w informacji określającej termin przedstawienia opinii.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

W razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska związku, właściwy organ ma obowiązek przedłożenia pisemnego uzasadnienia nieuwzględnienia tego stanowiska.

W takiej sytuacji związek ma również uprawnienie do przedstawienia swojej opinii na posiedzeniu właściwej komisji samorządowej, a także zaprezentowania jej publicznie w środkach masowego przekazu.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Organ samorządu terytorialnego uchylając się od przedstawienia związkowi zawodowemu projektu uchwały narusza ciężący na nim ustawowy obowiązek zapewnienia temu związkowi współuczestnictwa w procesie legislacyjnym.

Prowadzi to do wadliwości trybu postępowania, który powinien być przestrzegany przy przygotowywaniu założeń lub projektów tzw. przepisów gminnych.

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

Art. 42 ust. 7 KN

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Orzecznictwo sądowe stoi na stanowisku, że udział związków zawodowych w procesie legislacyjnym jest regulowany ustawowo, wypadek w którym świadomie i celowo pominięto w opiniowaniu projektu uchwały organu gminy związki zawodowe stanowi naruszenie prawa dające podstawę do podjęcia przez organ nadzoru (wojewody) czynności przewidzianych w ustawie o *samorządzie terytorialnym*.

Uchwała składu siedmiu sędziów SN z 17 czerwca 1993 r. I PZP 2/93

Czas pracy nauczycieli

Opiniowanie

art. 91 i art. 101
u.s.g

Opiniowanie uchwały przez związki zawodowe

Brak przedstawienia do zaopiniowania projektu uchwały świadczy o wadliwości uchwały.

Wadliwość uchwały stanowi podstawę do jej uchYLENIA w trybie nadzoru prawnego nad działalnością samorządu terytorialnego przez:

wojewodę z urzędu - art. 91 u.s.g.

lub

wojewódzki sąd administracyjny na podstawie skargi – art. 101 u.s.g.

- Ustawa z dnia 8.03.1990 r. *o samorządzie gminnym* (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) – u.s.g.